

Οι πρωτοποριακές διδαχές του Πατροκοσμά αφυπνίζουν την εθνική συνείδηση (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1TFYLEF>]

Στο πέρασμα του Πατροκοσμά από τη Βόρειο Ήπειρο και την Αλβανία το 1777, παύουν οι οικειοθελείς εξισλαμισμοί. Τους κατοίκους των περιοχών αυτών, συμβουλεύει να μιλούν την ελληνική γλώσσα, καθώς οι περισσότεροι μιλούσαν αρβανίτικα και βλάχικα. Παντού όμως συναντά την αντίδραση τού ανώτερου κλήρου, το μίσος των Εβραίων, των πλουσίων, των εμπόρων αλλά και την υποψία των Τούρκων. Στα μέρη των Ιωαννίνων, η πολεμική του έναντι των Εβραίων προκαλεί την συκοφαντία τού Αγίου, ως επαναστάτη, φιλορώσο υπονομευτή τής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ωστόσο δε συλλαμβάνεται, μετά από χρηματικό αντάλλαγμα των φίλων του στον πασά.

Συνεχίζει να κηρύττει και να καταδιώκεται -η θέληση για προσφορά μεγαλώνει

μέσα του καθώς διαβλέπει το τέλος-. Οι Εβραίοι που στο παρελθόν τον είχαν κατηγορήσει μια σαν όργανο των Βενετών και μια των Ρώσων, χωρίς αποτέλεσμα, αποφασίζουν να δωροδοκήσουν με μεγάλο χρηματικό ποσό τον Κουρτ Πασά τού Μπερατίου για να τον εκτελέσει. Ο γέροντας βρίσκει καταφύγιο στο Τεπελένι, στο αρχοντικό τού Αλή Πασά, απ' όπου αναχωρεί την επομένη για να περιοδεύσει ξανά. Στο χωριό Καλικόντασι συλλαμβάνεται και καταδικάζεται με την κατηγορία τού ξεσηκωμού των ραγιάδων σε επανάσταση κατά των Τούρκων και πως οι κάμποι έμεναν ακαλλιέργητοι, από το γεγονός ότι ο λαός άφηνε τις ασχολίες του για να τρέξει πίσω από τον Κοσμά. Βρίσκει μαρτυρικό θάνατο δι' απαγχονισμού την 24^η Αυγούστου 1779, ημέρα Σάββατο. Το σώμα του ρίπτεται στον Άψο ποταμό, γυμνό και με πέτρα δεμένη στο λαιμό. Τρεις μέρες αργότερα βρέθηκε από έναν ιερέα ονόματι Μάρκο, ο οποίος το ενταφίασε στο Ναό των Εισοδίων στο χωριό Καλικόντασι.

Αν και το περιεχόμενο της διδασκαλίας του παρέμενε ηθικοθρησκευτικό, συγχρόνως ο αγώνας του είχε κοινωνικό και εθνικό σκοπό. Στο διάστημα που περιόδευσε την ελληνική γη, πολέμησε την αμάθεια και νίκησε τη στασιμότητα. Έδωσε την πρώτη ώθηση για τον απελευθερωτικό αγώνα των υποδούλων, διαδραματίζοντας προπαρασκευαστικό ρόλο για την Επανάσταση τού 1821. Με τον εθνεγερτήριο λόγο του, ορθώνοντας το μικρό του ανάστημα, ξυπνά συνειδήσεις και θέτει τις βάσεις για την οριστική αναμόρφωση και εθνική ανεξαρτησία. Εκτός από την επίλυση των προβλημάτων τού καιρού του, μπολιάζει την λαϊκή ψυχή με το σθένος για περαιτέρω αγώνες. Και θα βρει ανταπόκριση, ακόμη και μετά από πολλά χρόνια, τα λόγια που έσπειρε θα φυτρώνουν. Οι αγώνες του θα δικαιώνονται.

Το ενθνεγερτήριο σάλπισμα των λόγων του, έθεσε τις βάσεις για την απήχηση τής Επανάστασεως τού 1821. Ο Κοσμάς θεωρείται δικαίως εθναπόστολος, μία εκ των σπουδαιότερων μορφών τής προεπαναστατικής περιόδου μαζί με το Ρήγα Φεραίο. Τελειώνοντας με τη σκιαγράφηση τής εποχής που γέννησε τη μορφή του, συνάμα και των χρόνων δράσης του, είμαστε σε θέση να εκτιμήσουμε τη διαχρονικότητα τής προσωπικότητάς του ως αναμορφωτή, αλλά και να κατανοήσουμε το σκεπτικό του, θεωρημένο μέσα από τις ανάγκες τής εποχής του. Να εμείνουμε ωστόσο κλείνοντας, στην επιμονή τού Αγίου για χρήση τής ελληνικής γλώσσας, ως αντίδραση στο κύμα εξισλαμισμού. Σήμερα, η γλώσσα βάλλεται ανελέητα, όπως και τα περισσότερα ιδανικά για τα οποία εργάσθηκε ο Άγιος Κοσμάς. Η γλώσσα ίσως βάλλεται με τον πιο υπόγειο και δυσνόητο να τον αντιληφθούμε, τρόπο. Οι περισσότεροι, κυρίως νέοι, δεν χρησιμοποιούν τούς ελληνικούς γραμματικούς χαρακτήρες όταν γράφουν, παρά τούς λατινικούς. Οι λέξεις που σχηματίζονται ονομάζονται γκρίκλις, και σιγά σιγά τείνουν να πάρουν τη θέση τής "δύσκολης"

και “πολύπλοκης” για πολλούς, ελληνικής γραφής. Δεν είναι απίθανο κάποτε, όταν το φαινόμενο γενικευθεί και πλέον φτάσει στο απροχώρητο, με κάποια ηλίθια νομοθεσία, όπως εκείνη που κατήργησε το πολυτονικό σύστημα γραφής, χατίρι όχι του μονοτονικού όπως λένε, αλλά τού ατονικού, να θεσπιστεί η χρήση των λατινικών χαρακτήρων στην ελληνική. Υπάρχουν θιασώτες δυστυχώς από τού νυν, και ας ελπίσουμε κάτι να αλλάξει, ώστε να μην φτάσουμε σε τέτοιο καταστροφικό σημείο. Και να αλλάξει κυρίως μέσα στις φιλοσοφικές σχολές, των οποίων το γόητρο και ο αρχιτεκτονικός νεοκλασικισμός, έχουν χαθεί πίσω από την υπερβολικά αντιαισθητική αφισοκόλληση. Τούς αυστηρά κομματικοποιημένους φοιτητές, και συνδικαλίζοντες καθηγητές. Ορθό το αίτημα τής καλύτερης κοινωνίας, γι’ αυτήν πάλευε κι ο Πατροκοσμάς με πενιχρότερα μάλιστα μέσα, αλλά δεν θυσίαζε το ένα ιδανικό για την ανάδειξη ενός άλλου, ούτε βεβαίως έψαχνε τη λύση σε ξένες προς τις ρίζες μας αρχές, ή ακόμα ακόμα σύμβολα γραφής, λες κι εμάς ξαφνικά διεγράφη η ιστορία μας και χρειαζόμαστε “ιεραποστόλους” εξ αλλοδαπής για να μας μάθουν γραφή!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναστασάκης Ι., *Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ή Πατροκοσμάς, ένας διδάσκαλος τού Γένους*, Αθήνα 1980

Καντιώτης Α., *Κοσμάς ο Αιτωλός*, 1977

Μιχαλόπουλος Φ., *Κοσμάς ο Αιτωλός*, Αθήνα 1971

Πολίτης Δ., *Οι κοινωνικές ιδέες τού Κοσμά Αιτωλού*

Rouqueville F.C., *Voyage de la Grèce*

Σάθας Κ., *Ιστορία τής Τουρκοκρατούμενης Ελλάδας*, τ. Α'-Δ', εκδ. Κ. Τσαούσης, Αθήνα